

Planlægger vi for meget?

Ny rapport kalder på et paradigmeskifte i dansk planlægning

En ny kortlægning viser, at den planlagte boligudbygning på tværs af landet fortsætter i samme tempo som de seneste ti år, på trods af at Danmarks Statistik forventer en væsentligt lavere befolkningsvækst samt et behov for reduktion i nybyggeriet, hvis klimamålsætninger skal opfyldes.

Af Mathias Nordby, Urban Studio

Hele 254.066 planlagte boliger, hvoraf de 50.000 forventes at være nye parcelhuse. 21 procent af boligerne planlægges i Københavns og Aarhus Kommune, mens de ti kommuner med den største planlagte boligudbygning står for 43 procent af den planlagte udbygning.

Samme ti kommuner vil ifølge Danmarks Statistik udgøre 73 procent af den samlede befolkningsvækst. Resultatet af planlægningen vil være en øget urbanisering og affolkning af landdistrikter samt et endegyldigt farvel til nu-værende klimamålsætninger.

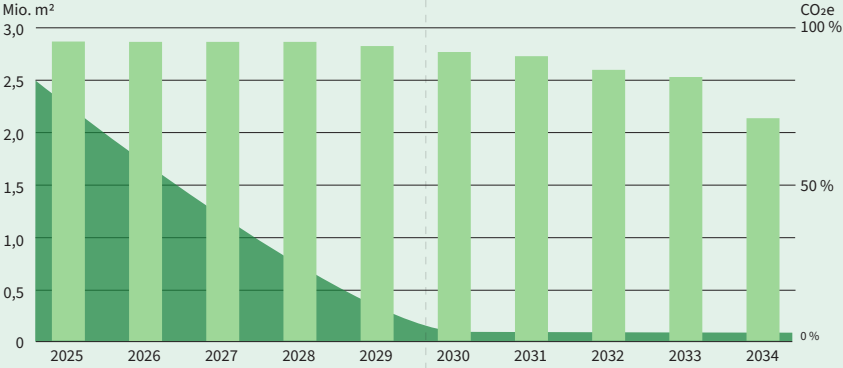
Det er blot nogle af resultaterne af rapporten "Danmarks planlagte udbygning – i et klimaperspektiv", der er udarbejdet af Urban Studio som et vidensprojekt under Plan 22+. Rapporten giver for første gang i nyere tid et samlet overblik over omfanget af kommunernes planlagte

boligudbygning og sætter resultaterne i et klimaperspektiv.

Begrænset klimamæssigt råderum
Ifølge Reduction Roadmap skal Danmarks samlede drivhusgasudledninger reduceres med 97 procent inden 2030 for at holde sig inden for Parisaftalens 1,5 °C-mål. Samtidig er klima nu skrevet ind i formålsparagraffen i planloven, og alle landets kommuner har gennem DK2020 forpligtet sig til at udarbejde klimahandlingsplaner i overensstemmelse med 1,5 °C-scenariet. Dermed er hensynet til klimaet ikke længere et frivilligt supplement, men en integreret del af den fysiske planlægning.

Alligevel viser kortlægningen, at den planlagte omfang af nybyggeri ligger langt over det klimamæssige råderum. Selv med teknologiske forbedringer, skærpede LCA-krav og øget anvendelse af biobaserede materialer vil den samlede byggeaktivitet overstige de rammer, klimavidenskaben peger på. Problemet er derfor ikke kun, hvordan vi bygger, men hvor meget. Forskning peger på behov for markante reduktioner i den samlede byggeaktivitet, hvis sektoren skal være i tråd med de nationale og internationale klimaforpligtelser.

Store forskelle i forventninger til befolkningsudviklingen
En central forklaring bag kommunernes planlagte boligudbygning skal findes i forventningerne til befolkningsudviklingen. De seneste ti år er befolkningstallet i Danmark vokset med ca. 330.000 nye indbyggere. Til sammenligning forventer Danmarks Statistik i perioden 2025-2034

Den planlagte boligudbygning og klimamæssigt råderum

Planlagt boligudbygning (m²)
Klimamæssigt råderum for Parisaftalens 1,5 °C-mål (CO2e)

Kommunerne planlægger efter en befolknings-tilvækst, der er mere end dobbelt så høj som den nationale prognose.

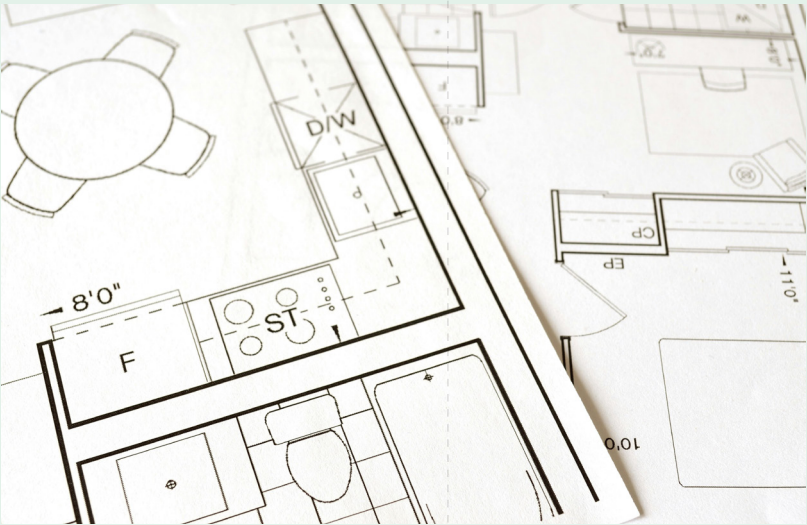

FOTO: PIXABAY

en befolkningsvækst på ca. 125.000 nye indbyggere. En gennemgang af kommunernes egne befolkningsprognoser viser, at kommunerne forventer 254.000 nye indbyggere i samme periode.

Det betyder, at kommunerne planlægger efter en befolkningstilvækst, der er mere end dobbelt så høj som den nationale prognose. Forskellen er særligt tydelig i hovedstadskommunerne, hvor flere kommuner forudsætter en betydelig tilflytning. I nogle tilfælde bygger prognoserne direkte på realiseringen af planlagte boligprojekter. Dermed opstår en planlogik, hvor boliger forventes at skabe den vækst, de samtidig begrundes med. I provins- og oplandskommuner ses også en tendens til mere optimistiske

forventninger, end Danmarks Statistik forudsiger.

De høje forventninger til befolkningsvækst medfører en risiko for overudlæg af boligarealer og fastholder nybyggeri som løsningen på ændringer i boligbehovet. Det sker i en tid, hvor det som beskrevet er nødvendigt at rette fokus mod den eksisterende bygningsmasse.

Mod en ny planlægningslogik
Rapporten peger samlet på behovet for et paradigmeskifte i dansk planlægning. Den manglende koordinering på tværs af kommunegrænser medfører risiko for overudlæg og øget boligforbrug, hvilket ikke bare er et problem i et klimaperspektiv, men også understøtter

øget urbanisering og dermed udfordrer sammenhængen mellem land og by.

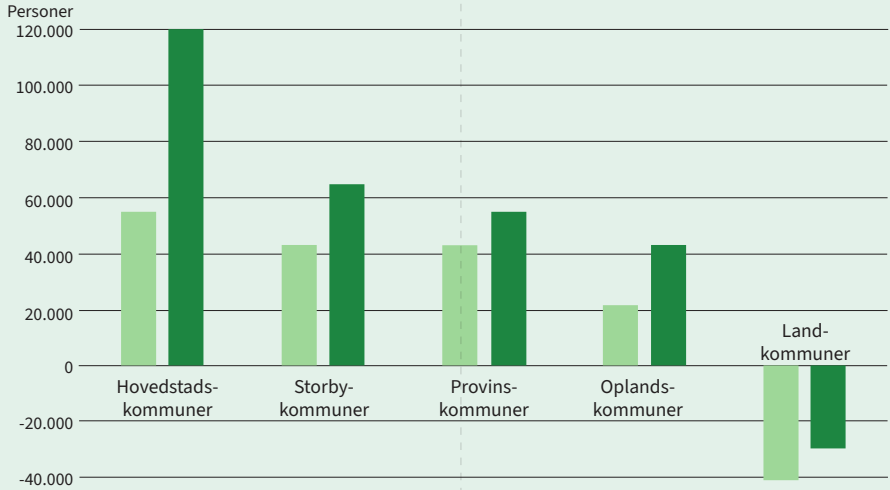
Rapporten kalder på behovet for nye nationale tiltag, men kommer også med fem anbefalinger til kommunerne. Vejen dertil er selvfølgelig langt vanskeligere, når både politiske interesser, kommercielle hensyn og borgernes boligønsker skal afvejes, men vi håber, rapporten kan sætte perspektiver og nye tanker i gang – måske allerede til den kommende planstrategi.

Fem anbefalinger

Rapporten præsenterer fem centrale anbefalinger til den kommunale planlægning, der kan hjælpe med at indfri klimamålene:

1. At kommunerne arbejder med klare klima- og areal-mål i boligplanlægningen
2. At der både angives antal boliger og hektar samt etagemeter og boligtyper
3. At den eksisterende bygningsmasse udnyttes bedre gennem fortætning, konvertering og transformation
4. At kommunernes opgørelsesmetoder i forhold til befolkningsudvikling samstemmes
5. At koordineringen på tværs af kommunegrænser styrkes.

Den samlede rapport kan findes på www.plan22.dk

Kommunernes og Danmarks Statistiks forventninger til befolkningsudvikling 2025-2034

Danmarks Statistiks prognose
Kommunernes egne prognoser